

PEIK til POMMES FRITES på ØSTLANDET

0. Dyrkingsmål.

Peik til pommes frites bør inneholde en stor andel knoller over 50 mm. Endel Pommes frites-varianter krever også poteter i 42 – 50 mm.

Stivelseinnholdet skal være mer enn 14 %, med et optimum på 17-18 %.

1. Settepotetoppformering.

Dersom det ikke er mulig å kjøpe inn sertifiserte (statskontrollerte) settepoteter til hele arealet hvert år bør det kjøpes inn nok sertifiserte settepoteter til oppformering av egne settepoteter for neste år. Dette arealet bør være skjermet fra annen potetdyrking, og må ha en god forgrøde, ikke poteter de tre siste åra eller korsblomstra vekster det siste året.

Setteavstanden i oppformeringa må være kort, gjerne 20 cm, for å gi mye settepoteter.

Settepotetstørrelsen skal være jevn både i oppformeringa og i dyrkingsåret, maks.10 mm variasjon. Settepotetene må derfor fraksjoneres også for eget bruk.

For å beregne kg/daa veies minst 100 stk settepoteter. Middelvekta av disse (gram) divideres på radavstand(m) x setteavstand(m). Eksempel: 60 g / (0,80m x 0,20m) = 375 kg/daa.

(Se også egen dyrkingsveiledning om oppformering av egne settepoteter)

2. Forbehandling av settepotetene.

Peik spirer seint og bør lysgros før setting.

Settepotetene lagres ved ca. 4 °C fram til 4 uker før setting. Deretter bør de lysgros i sekker.

I den første perioden kan sekkene stå innendørs i ca. 12 °C. Lys innendørs fra starten er gunstig, men ikke nødvendig hvis andre varmekilder finnes. Når groene er ca. 5 mm må potetene ut i sollyset der de står i plasttelt eller kjøres inn om natta. Innelys er ikke nok til å stoppe lengdeveksten på groene.

Det må være høy luftfuktighet, men potetene skal aldri bli fuktige.

Det er mer effektivt, men også mer ressurskrevende, å lysgro innendørs i småkasser ved 12 °C fram til setting. Lys: 50-100 lux (leselys).

Oppvarming før setting er også aktuelt. Dette gir mindre effekt enn lysgroing og gir lange, tynne groer ved utsatt settetid.

3. Vekstskifte.

Det skal ikke være dyrket poteter på skiftet de siste 2 åra. Helst bør det være 3 år uten potet.

Korsblomstra vekster kan også være uheldig pga. storknollet råtesopp.

4. Jordarbeiding.

Grundig steinfjerning/steinstrenglegging for å få løs jord fri for stein og klump større enn 30 mm ned til minst 20 cm jorddybde. Jord uten stein må harves tilsvarende dypt.

5. Gjødsling.

Peik må være moden ved opptak. Den bør derfor gjødsles moderat. Mengden tilpasses lokale forhold, f.eks. 84 kg YaraMila Fullgjødssel 12-4-18 mikro pr. dekar på næringsrik jord med middels høyt moldinnhold.

Et aktuelt alternativ er 75 kg YaraMila Fullgjødssel 8-5-19 mikro + 25 kg YaraLiva Nitrabor, der halvparten gis om våren og resten tilføres umiddelbart før hypping. Denne gjødslinga kan gi mindre kolv og sentralnekroser.

Startgjødsling er aktuelt – særlig ved lågt fosforinnhold i jorda.

Tilleggsgjødsling med YaraLiva Kalksalpeter eller Nitrabor er aktuelt fram til ca. 1. juli hvis den tilførte gjødsel er nedvasket pga store nedbørmengder i juni. Nitrogenbehovet gjennom sesongen kan bedømmes lokalt ved å gå inn på «Nitrogenstatus» i VIPS-tjenesten på Nibios nettside (www.vips-landbruk.no).

6. Radavstand.

Radavstanden bør være 80 cm. Sporvidden på traktorene og radavstanden må være nøyaktig tilpasset hverandre. Sprøytebombredde må også harmonere med radavstanden. Bruk smale dekk på traktorer som skal brukes i potetåkeren.

Det er gunstig med “parfærer” der traktorhjula går i breie tomfærer. Radavstanden skal være 85 cm der hjula går og 75 cm midt under traktoren når gjennomsnittsavstanden er 80 cm og traktorens sporvidde 160 cm.

7. Setteavstand.

Setteavstanden bør være ca 30 cm, noe kortere for de minste og noe lenger for de største settepotetene. Det gir stor avling i midlere knollstørrelse. Med 50 grams knoller og 80 cm radavstand og 30 cm setteavstand blir dette 208 kg settepoteter pr. daa. Med 80 grams knoller og 80 cm radavstand og 35 cm setteavstand blir dette 285 kg settepoteter pr. daa (se formel under pkt. 1 Settepotetoppformering).

8. Setting.

Peik settes når temperaturen i jorda er stabil midt på dagen, ca. 8 °C i 8 cm dybde. Dette gjelder også lysgrodde poteter. Kald jord forsterker angrep av stengelrøte.

Settepotetene bør beises mot svartskurv.

Settedybden bør være ca. 3 cm under utjevnet “flatt land” med ca. 7 cm jorddekning. **Peik er svak mot flatskurv. Radene bør derfor pakkes godt ved eller etter setting.**

9. Vanning.

Start vanninga tidlig – allerede i juni. Potetplanta trenger i gjennomsnitt 3-4 mm vann pr. døgn fra 2 uker etter oppspiring – tidlig vanning øker knollansett. Ujevn fuktighetstilgang gir stor risiko for flatskurv, vekstsprekker, kolv og andre indre defekter. **Ujevn fuktighetstilgang kan også gi utsatt modning, nedsatt stivelseinnhold og dårlig pottes frites-farge.**

10. Hypping.

Det er viktig å hyppe grundig etter oppspiring, på 15-25cm rishøyde før plantene skades av kjøringa. Det er gunstig å lage breie og høye rader med plass til stor avling, slik at knollene ikke blir liggende i jordoverflata og blir grønne. Bruk gjerne skålhypper. Om nødvendig bør det hypes to ganger.

11. Plantevern.

Ugraset bekjempes mekanisk og/eller med kjemiske midler. Sikader bekjempes med sprøyting i juni og evt. i august. Tørråte er vår viktigste potetsjukdom og må bekjempes. Følg lokal veiledningstjeneste.

12. Vekstavslutning.

Riset bør vise modningstegn ved høsting, gulnende farge. Peik kan ha grønt ris lenge utover høsten. Veksten bør avsluttes med risdreping 1-2 uker før høsting.

Hvis tørråte i åkeren (eller i området) må riset drepes (Reglone) ca. 10 dager før opptak. Alt bladverk skal drepes, om nødvendig med 2 gangers kjemisk behandling eller mekanisk + kjemisk.

13. Høsting.

Potetene bør være modne ved opptak, og ha minimum 14 % stivelse. ***Peik tåler lite mekanisk påvirkning, og jordtemperaturen bør derfor være minst 8 °C ved høsting. Høstes skånsomt.*** Potetene tørkes raskest mulig opp, gjerne utendørs et par timer hvis været er gunstig uten sterk sol. Heving av potettemperaturen **før** innkjøring på lager er gunstig, men må ikke skje etter at potetene er i hus.

14. Lagring.

Først forlagring ved samme temperatur eller litt lavere enn knolltemperaturen ved innlagring. Lufta skal ha høgt fuktighetsinnhold, men potetene skal ikke bli fuktige (våte).

Deretter senkes temperaturen gradvis ned mot 6 °C midt i desember.

Poteter skal ikke lagres ved lågere temperatur enn det som er nødvendig for å hindre groing og utvikling av råte. *Peik har god lagringsevne, er spiretreg, men svak for blautråte.*

Dersom sukkerinnholdet er høyt etter lagring ved lav temperatur må Peik kondisjoneres ved 15-20 °C i 3-5 uker før levering til pommes frites.